



Vinkkejä ohjaajille ja opettajille Outo jengi -pelin teemojen käsittelyyn

projektisihteeri Rauna Nerelli, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry

Pääsääntöisesti Outo jengi -pelit on tarkoitettu vähintään yli 5-vuotiaille, ja ne sopivat hyvin myös alakoulujen eri ikäryhmiä vastaaville lapsiryhmille. Pelikorttien mukana tulevassa ohjevihkossa sekä näiltä nettisivuilta ladattavassa ohjeitietiedostossa on tieto, vaatiiko kyseinen peli lukutaitoa tai ohjaajaa sekä vinkkejä pelien soveltamiseen.

Ohjaajan tehtävä on rohkaista lapset keskustelemaan yhdenvertaisuudesta ja moniarvoisuudesta. Keskustelussa voi nostaa esille esimerkiksi sitä, mitä syrjiminen tai mukaan ottaminen tarkoittaa lasten elämässä käytännössä tai miltä tuntuu olla erilainen ja keskustella normaaliudesta melko vaikeasti hahmotettavana asiana. Aikuisen on syytä tarttua ennakkoluuloisiin tai jopa rasistisiin käsityksiin. Aluksi lasten kanssa on hyvä käydä läpi varsinkin uudet sanat ja käsitteet, jotta kaikki tietävät, mitä termeillä tarkoitetaan. Yksi vaihtoehto on ensin esitellä pelihahmot ominaisuuksineen ja toimintatapoineen, jonka jälkeen voidaan edetä pelien kautta aiheen ja siihen liittyvän sanaston käsittelyyn.

Pelin perusidea on haastaa näkemään, miten hienoa on, että on olemassa erilaisia, outoja ihmisiä. Lapsen ei tarvitse toivoa olevansa normaali, samanlainen kuin kaikki muutkin luokalla, ryhmässä tai kerhossa. On hienoa, että jokaisella on omat vahvuutensa ja omat erityispiirteensä. Pelit sopivatkin käytettäväksi lasten itsetuntemuksen kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Pelin lomassa lapset voivat myös oppia perustelemaan näkökantojaan sekä kuuntelemaan ja huomioimaan muita.

Keskustelussa on hyvä varmistaa jokaisen lapsen mukana olo ja luoda lapsille turvallinen ilmapiiri puhua vaikeistakin asioista. Siksi pelikortteihin, hahmojen nimiin sekä ominaisuuksiin ja itse pelaamiseen saattaa olla hyvä tutustua vähitellen. Peleistä voi rakentaa kokonaisuuksia pidemmälle aikajaksolle ja edetä helpommista ja lyhyemmistä peleistä ohjevihkossa loppua kohti hieman haastavampiin. Kysymyksiä ja teemoja voi vaihdella pelin, ryhmän iän tai koon sekä käsiteltävän teeman mukaan, ja peleistä voi kehittää omia versioita. Lapset voivat keskustella teemoista joko pelin lomassa tai erillisessä keskustelussa.

Lapsia voi keskusteluttaa esimerkiksi näillä kysymyksillä

Miltä tuntuu olla outo / erilainen?

Millainen ihminen on outo / erilainen?

Millä tavalla sinä olet outo / erilainen?

Tunnetko ketään outoa?

Haluaisitko olla outo? miksi / miksi et?

Leikitkö kenenkään oudon tai erilaisen kanssa? miksi / miksi et?

Mitä hyviä puolia on siinä, että ihmiset ovat erilaisia?

Oletko koskaan kokenut joutuvasi syrjityksi?

- miltä se on tuntunut?
- miten olet toiminut siinä tilanteessa?
- oletko kertonut asiasta kenellekään?
- keneltä voisit pyytää apua, jos tilanne toistuu?

Miten voisit toimia, jos huomaat, että jotain toista lasta syrjitään / ei oteta leikkiin?

Kenen tehtävä on huolehtia, että kaikki ovat tasaveroisina mukana leikissä/ryhmytyössä?

Koska olet viimeksi kuunnellut, mitä jollain toisella on kerrottavaa sinulle?

Koska olet viimeksi jutellut jonkun sinua hieman erilaisemman ihmisen kanssa?

- miltä se tuntui? mitä opit siitä?

Haluaisitko tutustua sinua erilaisempiin ihmisiin?

Mitä sinä voisit tehdä, että kaikilla lapsilla on ryhmässänne/luokallanne/lippukunnassanne/kerhossanne yhtä hyvät mahdollisuudet osallistua yhteiseen toimintaan?